

Village : Kamkheda
District : Beed
State : Maharashtra

**Maharashtra's First Village where Roof Top Rain
Water Harvesting is implemented.**

**Village : Kamkheda
District : Beed
State : Maharashtra**

**Maharashtra's First Village where Roof Top Rain
Water Harvesting is implemented.**

**Shivkalin Pani Purotha Yojna
G.R.W.S & S.D.No.R.W.S.1001/CR190/WS-07 Dated
14/02/2002**

Project Implementation by:

**Water conservation Department, Beed
Climate Reality Project, India
MAPS Industries (I) Pvt. Ltd., Pune**

CONTENTS

- 1. INTRODUCTION**
- 2. WHAT IS CLIMATE REALITY PROJECT, INDIA**
- 3. OBJECTIVES**
- 4. METHODOLOGY**
- 5. INCENTIVE**

1. INTRODUCTION

Col. Davi, National coordinator for Rainwater Harvesting, Climate Reality Project India, conducted Rain water harvesting awareness program for the citizens and Gram panchayat members of Village Kamkheda, Beed.

A survey was carried out and subsequently the project was implemented by M/S MAPS Industries (I) Pvt. Ltd., Pune. The Average rainfall in Kamkheda is considered as 660mm/annum after referring to the historic data of the rainfall in Beed district.

2. Climate Reality Project, India

The climate reality Project, India is an Indian arm of the climate reality leadership Corps, which is a global network of messengers and activists trained to talk about the impact of climate change and what we can do to support the shift to clean, renewable energy. Climate reality leaders work to educate the public and their communities about the reality of climate change and promote both local and global solutions.

3. Objectives

- A) To channelize roof top rain water in to underground aquifer through bore wells using rain water harvesting methods.**
- B) To raise feeling ground water table.**
- C) To meet drinking water needs of villagers & their animals.**
- D) To spread awareness of Govt GR on roof top rain water harvesting.**
- E) To spread awareness about need of solar water pumps to extract ground water.**

4. Assets of the village

No. Of Houses	: 658
Average Rooftop Area per house	: 800 sq.ft
No of private bore wells	: 8
No of Govt. bore wells	: 10
No of Open wells in village	: 1
No of houses around each bore well	: 8-10 (1 Cluster)
Rooftop Area per cluster	: 6500 sq.ft.
Rainwater Potential per cluster	: 3.9 Lac liters approx.
Total Rooftop Area of Village	: 5.26 Lakh sq.ft. approx.
Rainwater Potential of Village houses:	3.15 crore litres approx.

Rainwater Harvesting project was undertaken on following bore wells on village Kamkheda :

RAIN WATER HARVESTING SYSTEM					
Village : Kamkheda, Dist : Beed					
Sr.No	Borewell No.	Building Connected	Terrace area (Sq. Ft)	Filter	Expected qty of wtaer (Ltrs)
1	Samaj Mandir	Samaj Mandir	2200	1	143,000.00
		Angan wadi	1800	1	117,000.00
		Mr. Nviruti Waghamre	2000	1	130,000.00
		Mr. Mahadev Wadmare	1500	1	97,500.00
		Mr. Surya bhan Owai	3000	1	195,000.00
2	Kamkheda High School	Kamkheda High School	2800	3	182,000.00
		Mr. Shaikh Sheru	1200	1	78,000.00
3	Masjid	Masjid	3200	1	208,000.00
4	Hanuman Mandir	Hanuman Mandir	1200	1	78,000.00
		Mandir Sabhagruha	1800	1	117,000.00
5	Mr. Mirza Kaisr baig	Mr. Mirza Kaisr baig	2000	1	130,000.00
					1,475,500.00

Total cost of the project including material, labour and taxes is Rs. 752000/- (Rs. Seven lacs fifty two thousand only)

5. Methodology

The Rooftop RWH involves the following:

- **Channelization of Rainwater from rooftop to RWH filters.**
- **Laying up pipeline from RWH filters to bore well.**
- **Fabrication of Chambers for the ease of Layout.**

6. Incentive

The project will help recharge the underground water-table in your area as also it will meet your daily water requirement thus reducing the water bill and improving the water availability. Once surface rainwater harvesting is done, it will help reduce the flooding in general areas. However surface water harvesting will be taken separately.

Water scarcity is being faced in your area for more than a decade and the district has been identified by the central ground water board as one of the critical districts in India, where the water table is drastically reducing. RWH project at KAMKHEDA will spread the awareness amongst the residents and their families and neighboring villages. Thus you will be contributing to a social cause.

बीडमधील कामखेड्यातील रेनवॉटर हार्वेस्टिंगचा किता दहा गावे गिरवणार

शिवकालीन साठवण योजना : गावकऱ्यांनी राबविला पर्जन्य जलसंचयाचा प्रयोग

अनिल भंडारी ।
लोकमत न्यूज नेटवर्क

बीड : तालुक्यातील कामखेडा येथे जूनमध्ये रुफ टॉप रेन वॉटर हार्वेस्टिंगचा प्रयोग राबविण्यात आला. तेथील ग्रामस्थांचा अनुभव आणि वस्तुस्थिती लक्षात आल्यानंतर परिसरातील टंचाईग्रस्त असलेल्या बीड तालुक्यातील कांबी, कुमशी, दगडी शहाजानपूर, नांदूर हवेली, गुपग्रामपंचायत, आहरे चिंचोली, पेंडगाव, माळापुरी व गेवराई तालुक्यांतील हिरापूर या दहा गावांनी रेन वॉटर हार्वेस्टिंगचा प्रयोग करण्यास पुढाकार घेतला आहे. तेथील जवळपास १७० बोअरचे पुनर्भरण करण्यात येणार आहे.

पुण्यातील निवृत्त लष्करी अधिकारी शशिकांत दळवी हे रेन वॉटर हार्वेस्टिंगसाठी प्रयत्नशील

कामखेडा टँकरमुक्त करण्याचा प्रयत्न

मागील वर्षी ६ बोअरवेलचे काम पूर्ण केले होते. जानेवारीपर्यंत या सहा बोअरवेलला पाणी होते तर एका बोअरवेलला एप्रिलमध्येही पाणी मिळत होते. विशेष म्हणजे एका बोअरचे पाणी खारे होते. ते केवळ धुणी, भांडीसाठी वापरले जायचे मात्र रेन वॉटर हार्वेस्टिंगच्या प्रयोगानंतर या बोअरचे पाणी गोडे झाल्याचा अनुभव गोरख वाघमारे व ताहेर पटेल यांनी सांगितला. कामखेड्यातील ६५८ छतांवर पडणाऱ्या पावसाचे पाणी परिसरातील भूगर्भात साठल्यानंतर २०२० जानेवारीनंतर याचे चांगले परिणाम मिळणार आहेत.

आहेत. त्यांच्या प्रयत्नातून कामखेडा येथे हा प्रयोग मागील वर्षी १ जून २०१८ रोजी राबवला होता. मॅप्स इंडस्ट्रीजचे संचालक अनिरुद्ध तोडकर आणि कर्नल शशिकांत दळवी यांच्या सहकार्यातून झालेल्या या कामाला माजी सरपंच गणेश गावडे, राजू पटेल, ताहेर पटेल, यांच्यासह ग्रामस्थांनी मोलाचे सहकार्य केल्याचे गोरख वाघमारे यांनी सांगितले.

कामखेडा येथील गोरख वाघमारे

हे मॅप्स कंपनीमध्ये काम करतात. कंपनीकडून करण्यात येणारे सामाजिक कार्य लक्षात आल्यानंतर वाघमारे यांनी आपल्या गावच्या पाणी प्रश्नाकडे वरिष्ठांचे लक्ष वेधले. कामखेडा गावाची निवड झाली. क्लायमेट रियालिटी प्रोजेक्ट ऑफ इंडियाचे राष्ट्रीय समन्वयक कर्नल शशिकांत दळवी यांनीही लक्ष घातले आणि कामखेडाचे नाव ११ देशांमध्ये पोहोचविले. या कामातून

कामखेड्यात साडेतीन लाख लिटर जलसंचय होण्याची आशा आहे. परिसरातील दहा गावे गिरवणार आहेत. यासाठी सामाजिक, औद्योगिक व आर्थिक क्षेत्रातील संस्थांकडे प्रस्ताव दिले असून त्यांचे सहकार्य मिळणार आहे.

२००२ च्या राज्य सरकारच्या आदेशानुसार राज्यातील सर्व शासकीय व जनतेच्या इमारतीवर रुफ टॉप रेन वॉटर हार्वेस्टिंग बंधनकारक आहे. यानुसार आम्ही बीडमधील कामखेड्यात राज्यातील पहिला प्रयोग राबवला. त्याला बऱ्यापैकी यश मिळाले. परिणाम म्हणून त्या तालुक्यातील १० गावांनी ठराव पास करून असाच प्रयोग करण्याचे ठरवले आहे. त्यांना मदत करण्याचा आमचा प्रयत्न सुरू असल्याचे निवृत्त लष्करी अधिकारी कर्नल शशिकांत दळवी यांनी सांगितले.

लोकमत

कामखेडा येथील बोअरला एप्रिलपर्यंत पाणी होते. सध्या प्रमाण कमी असले तरी आधार आहे.

छतावरच्या पाण्याचा वापर करून भूजलाची पातळी वाढवणे व आपली तहान भागवणे हे अत्यंत जरूरी आहे. छतावरचे पाणी सोडले तरच तहान भागेल हे करण्यासाठी सोपेदेखील आहे. वाईट याच गोष्टीचे वाटते की १७ वर्षे जुन्या आदेशाची जनजागृती अजूनही झालेली नाही, ग्रामपंचायत मध्येही याची माहिती नाही. याचमुळे पाण्याचे संकट वाढतच जाणार आहे. शासनस्तरावरून ठोस प्रयत्न आवश्यक आहेत.

- राशिकांत दळवी, राष्ट्रीय समन्वयक, क्लायमेट रियलिटी प्रोजेक्ट ऑफ इंडिया

१७० बोअर		
गाव	सरकारी	खाजगी
कांबी	०४	०९
नांदुर हवेली	१६	२५
हिरापूर	०७	१०
आ. चिंचोली	०९	०८
पेंडगाव	०५	०६
माळापुरी	०७	१०
कुमशी	०६	१२
व. शहाजानपूर	०८	१०
कामखेडा	०८	१०
एकूण	७०	१००

राबवलेल्या प्रयोगाचा फलक

EXPERT HELPS VILLAGES TO TACKLE WATER SCARCITY WITH RWH PROJECTS

NEHA BASUDKAR
reporter@sakaltimes.com

Pune: Several villages in the country are facing water woes and due to lack of expertise they are not able to save rainwater. However, Pune-based Col (Retd) Shashikant Dalvi made a village water sufficient by implementing Rainwater Harvesting (RWH) system. Now, nine villages of the same district have decided to go for RWH systems.

Col Dalvi has only one motto in his life: to make villages water sufficient with public participation.

Col Dalvi, a resident of Lunkad Greenland 2 Co-operative Housing Society, Viman Nagar, spent 16 years spreading awareness and initiating RWH systems across the city. He started this initiative in his own society in 2002, as they needed three wa-

TRANSFORM:
Col Shashikant Dalvi along with villagers of Kaamkheda village implementing the Rain Water Harvesting Project in their village.

ter tankers per day but soon emerged as a tanker-free society in the same year. The society set an example for others on using natural resources and cutting down on expenses for water.

Col Dalvi said, "For the last few decades, due to rampant tree cutting and rapid urbanisation the groundwater table is depleting rapidly."

SAKAL TIMES
18 MARCH 19

Expert helps villages to tackle water scarcity with RWH projects

► Continued from P1

"That is why RWH should be taken up by each and every household," he said.

Col Dalvi, who is also a national co-ordinator for Rainwater Harvesting, Climate Reality Project India was called for help to Isharpur village in Madhya Pradesh in 2016.

He said, "My friend's family staying in MP told me about the problems faced by the people of Isharpur village and so I decided to help them. I stayed in the village and educated them about RWH techniques. Soon, four villages joined the project and now around 100 villages are water sufficient by using RWH technique."

Col Dalvi got connected to the villages of Maharashtra with the help of his do-

RWH IN NUMBERS

- Villagers of Kaamkheda depend more on groundwater to meet their needs. This has resulted in uncontrolled extraction of ground water. Ground water table is down to more than 500 ft.
- The programme was started with the help of Pune-based **Weatherboards**. The village had a population of 6,000 and 658 buildings. 20 borewells and total rooftop area was 5.26 lakh sq ft. The average annual rainfall was 660 mm and rooftop rainwater potential was 3.15 crore litres annually (around 30 million litres).

mestic help. He said, "My domestic help is from Kaamkheda village in Devrai taluka in Bead district of Maharashtra. She narrated to me the problem her village faces due to water deficiency. With help of my technical team, the RWH programme was implemented there last year in April 2018."

"As National Coordi-

nator for Climate Reality Project, India, I decided to put into practice the State Government GR of February 2002 titled, Shiv Kaa-lin Paani Saathavan Yojana, making it mandatory for all government and public buildings to recharge depleting groundwater table using rooftop RWH method in Kaamkheda village and

transform them from water deficient to water sufficient," said Col Dalvi.

He added, "Initially we identified 20 buildings and five borewells and implemented rooftop RWH system to recharge depleting groundwater. The system was ready to recharge around 14 lakh litres of rainwater (14 million litres) from the roof top of 20 buildings. Despite deficit monsoon last year, these five borewells gave water till January 2019. Now, nine villages of the district have joined hands to implement the RWH system."

"Kaamkheda village became the first village to implement the RWH system under the Yojana after 17 years of announcement," Col Dalvi added.

war
pale
*Editor (Pune):
Rohit Chandavarkar
(*Responsible for selection of
news under the FRP Act)

Editorial, Advertising and Circulation Office: No 27, Narwar Taneji Wadi, Shivajinagar, Pune-411005
Editorial: Tel: 25513872/73, Fax: 25502200, Email: editor@sakaltimes.com Bureau: Pimpri-Chinchwad: 27221144,
Mumbai: 022-23621080, 022-23623680, Email: bureau@sakaltimes.com Advertising: Tel: 25502100, Fax: 25502200,
Email: advt@sakaltimes.com Circulation: Tel: 25502100, Fax: 25502200.

SAKAL TIMES
18 MARCH 19

पावसाळ्यामध्ये छतावरील पाणी अडवल्यास पाणीटंचाई भासणारच नाही : कर्नल दळवी

प्रतिनिधी | औरंगाबाद

एकीकडे वृष्टीतून होत असल्याने हवामानात बदल होत आहेत. त्यामुळे पाऊस कमी पडत असल्याने शहर, ग्रामीण भागात दिवसेंदिवस पाणी टंचाई निर्माण होत आहे. पावसाळ्यात छतावरील पाण्याच्या पाण्याकडे सरासरी दुर्लक्ष करतो. जर रेनवॉटर हार्वेस्टिंग करून छतावरील पाणी वापरता येईल आणि पाणीटंचाई भासणार नाही, असे मत पुण्याचे कर्नल शशिकांत दळवी यांनी केले.

प्रगतिशील ज्येष्ठ सेवाभावी संस्थेच्या वतीने जलव्यवस्थापन, पर्यावरण संरक्षण व वीज बचत या विषयावर नुकतेच व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. या वेळी संस्थेचे अध्यक्ष प्रा. रमेश कुलकर्णी यांची उपस्थिती होती. कर्नल दळवी म्हणाले की, ३२ वर्षे सैन्यात नोकरी केल्यानंतर २००३ पासून पर्यावरणासाठी काम करत आहे. पुण्यात राहत असताना पाणीटंचाई निर्माण झाली अन् सोसायटीसाठी टँकरने पाणी

AURANGABAD_070618_DALVI.
TIF TEST TEST TEST

आणावे लागले. यावर उपाय म्हणून पहिल्यांदा रेनवॉटर हार्वेस्टिंग मल्टिस्टोरज कॉम्प्लेक्स करण्यात आले. यापासूनच पाण्यावर काम करण्यास सुरुवात केली. एखाद्या १ हजार स्क्वे.फुट

घराच्या छतावर साधारणतः वर्षाला ८० हजार लिटर पाणी पडते, परंतु याकडे आपण दुर्लक्ष करतो आणि पाणी वाया घालवतो. छतावर जर रेन वॉटर हार्वेस्टिंग केल्यास हेच पाणी आपण घरकामासाठी व झाडांना वापरू शकतो. यातून पाणीटंचाई भासणार नाही. लोकसंख्येच्या दृष्टीने पाहिले तर झाडांची कमी होत चालली आहे. त्यामुळे वाहते पाणी थांबत नाही, पक्ष्यांनाही घरटे राहिलेले नसल्यामुळे पक्षी, चिमण्यांची संख्या घटली आहे. आज झाडे लावून ती जगवली पाहिजेत, शासनाचे कर्तव्याबरोबरच नागरिकांनी आपली जबाबदारी ओळखली पाहिजे. ज्याठिकाणी पाण्याची गळती आहे ती थांबवली पाहिजेत, दिवसा विविध कामातून पाणी बचतीची सवय लावून घेण्याचे आवाहन त्यांनी केले. या वेळी भरत कुलकर्णी, पांडुरंग पाथीकर, प्रभाकर सुभेदार, मंगला जोशी, शिवकुमार पाडळकर, जयश्री पांडे, उज्ज्वला तुल्ले, व्ही.टी. चिबिकरअप्पा, सूर्यकांत कुलकर्णी आदी मोठ्या संख्येने सदस्यांची उपस्थिती होती.